

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ
ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ
Α. Φλωρόπουλου
για μαθητές με απαιτήσεις

30
ΧΡΟΝΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

<http://www.floropoulos.gr> - email: info@floropoulos.gr

• ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΑΣ: Βερανζέρου 6, Πλατεία Κάνιγγος, Τηλ.: 210-38.14.584, 38.02.012, Fax: 210-330.42.42
• ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Α. Βουλιαγμένης 244 (μετρό Δάφνης), Τηλ.: 210-9.76.76.76, 9.76.76.77

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Σάββατο 10 Φεβρουαρίου 2024

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Άριστοτέλης, Ηθικά Νικομάχεια, Β1, 1-4, 1103a14-b2

Διττῆς δὴ τῆς ἀρετῆς οὐσης, τῆς μὲν διανοητικῆς τῆς δὲ ἠθικῆς, ἡ μὲν διανοητικὴ τὸ πλεῖον ἐκ διδασκαλίας ἔχει καὶ τὴν γένεσιν καὶ τὴν αὔξησιν, διόπερ ἐμπειρίας δεῖται καὶ χρόνου, ἡ δ' ἠθικὴ ἐξ ἔθους περιγίνεται, ὅθεν καὶ τοῦνομα ἔσχηκε μικρὸν παρεκκλῖνον ἀπὸ τοῦ ἔθους. Ἐξ οὗ καὶ δῆλον ὅτι οὐδεμία τῶν ἠθικῶν ἀρετῶν φύσει ἡμῖν ἐγγίνεται· οὐθὲν γὰρ τῶν φύσει ὄντων ἄλλως ἐθίζεται, οἷον ὁ λίθος φύσει κάτω φερόμενος οὐκ ἂν ἐθισθεῖ ἄνω φέρεσθαι, οὐδ' ἂν μυριάκις αὐτὸν ἐθίζη τις ἄνω ριπτῶν, οὐδὲ τὸ πῦρ κάτω, οὐδ' ἄλλο οὐδὲν τῶν ἄλλως πεφυκότων ἄλλως ἂν ἐθισθεῖ. Οὐτ' ἄρα φύσει οὔτε παρὰ φύσιν ἐγγίνονται αἱ ἀρεταί, ἀλλὰ πεφυκόσι μὲν ἡμῖν δέξασθαι αὐτάς, τελειούμενοις δὲ διὰ τοῦ ἔθους.

Ἔτι ὅσα μὲν φύσει ἡμῖν παραγίνεται, τὰς δυνάμεις τούτων πρότερον κομιζόμεθα, ὕστερον δὲ τὰς ἐνεργείας ἀποδίδομεν (ὅπερ ἐπὶ τῶν αἰσθήσεων δῆλον· οὐ γὰρ ἐκ τοῦ πολλάκις ἰδεῖν ἢ πολλάκις ἀκοῦσαι τὰς αἰσθήσεις ἐλάβομεν, ἀλλ' ἀνάπαλιν ἔχοντες ἐχρησάμεθα, οὐ χρησάμενοι ἔσχομεν)· τὰς δ' ἀρετὰς λαμβάνομεν ἐνεργήσαντες πρότερον, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν· ἂ γὰρ δεῖ μαθόντας ποιεῖν, ταῦτα ποιῶντες μαθάνομεν, οἷον οἰκοδομοῦντες οἰκοδόμοι γίνονται καὶ κιθαρίζοντες κιθαρισταί· οὕτω δὲ καὶ τὰ μὲν δίκαια πράττοντες δίκαιοι γινόμεθα, τὰ δὲ σώφρονα σώφρονες, τὰ δ' ἀνδρεῖα ἀνδρεῖοι.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. α. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «Σωστό», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «Λάθος», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 3) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας

τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 3):

1. Η ηθική αρετή είναι αποτέλεσμα κυρίως της διδασκαλίας.
 2. Για να δούμε με τα μάτια μας, η φύση μας εξασφαλίζει πρώτα την αντίστοιχη δυνατότητα.
 3. Ο τρόπος απόκτησης μιας τέχνης είναι τελείως διαφορετικός από τον τρόπο απόκτησης μιας αρετής.
- β. Ποια παραδείγματα χρησιμοποιεί ο Αριστοτέλης για να τεκμηριώσει τον ισχυρισμό «οὐθὲν γὰρ τῶν φύσει ὄντων ἄλλως ἐθίζεται»; (μονάδες 4)

Μονάδες 10

B1. Ποια είδη αρετής διακρίνει ο Αριστοτέλης, σε ποιο μέρος της ψυχής ανήκει κάθε είδος και από ποιους παράγοντες εξαρτάται η ανάπτυξή του καθενός;

Μονάδες 10

B2. ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ξενοφῶν, Ἀγησίλαος, 1.1-3

Στο έργο αυτό ο Ξενοφών εγκωμιάζει τον Σπαρτιάτη βασιλιά Αγησίλαο τον Β΄, που βασίλευσε από το 399 έως το 360 π.Χ.

Γνωρίζω βέβαια πως είναι δύσκολο πράγμα να γράψει κανείς επαινετικό λόγο, που να ανταποκρίνεται στην αξία της αρετής και της δόξας του Αγησιλάου, ωστόσο πρέπει να το επιχειρήσω. Γιατί δεν θα ήταν δίκαιο ένας άνθρωπος, αν υπήρξε τέλειος, να μην αξιωθεί γι' αυτόν το λόγο έστω και κατώτερους επαίνους. Σχετικά λοιπόν με την ευγενική του καταγωγή τι πιο σημαντικό και όμορφο θα μπορούσε να πει κανείς από το ότι ακόμη και σήμερα θυμούνται αναφέροντας ονομαστικά τους προγόνους του με ποια σειρά κατάγεται από τη γενιά του Ηρακλή, όταν μάλιστα αυτοί δεν ήταν απλοί πολίτες, αλλά βασιλιάδες απόγονοι βασιλιάδων; Δεν μπορεί όμως να τους κατηγορήσει κανείς ούτε και γι' αυτό, ότι δηλαδή είναι μεν βασιλιάδες, αλλά δεν έχουν σημαντική πόλη. Αλλά όπως η γενιά τους είναι η πιο τιμημένη στην πατρίδα τους, έτσι και η πόλη τους είναι η πιο ένδοξη στην Ελλάδα.

Μτφρ. Π. Βλαχάκος & Γ.Α. Ράπτης

Αφού μελετήσετε το παραπάνω παράλληλο κείμενο κι αντλώντας στοιχεία από το αρχαίο διδαγμένο κείμενο, να εξηγήσετε τη διαφοροποίηση της αριστοτελικής αντίληψης περί αρετής σε σχέση με όσα αναφέρει ο Ξενοφών.

Μονάδες 10

B3. Να αντιστοιχίσετε καθεμία από τις φράσεις της στήλης Α του παρακάτω πίνακα με μία φράση από τη στήλη Β που συμπληρώνει ορθά το νόημά της.

Α	Β
1. Όταν ο Αριστοτέλης ήρθε στην Αθήνα για να σπουδάσει,	α. η Ακαδημία είχε αρχίσει να παρακμάζει. β. ο Πλάτων είχε αναθέσει τη διεύθυνση της Ακαδημίας στον Ηρακλείδη. γ. η Ακαδημία αποτελούσε σημείο συνάντησης σημαντικών λογίων της εποχής.
2. Η φιλοσοφική σχολή Περίπατος ιδρύθηκε από τον	α. Αριστοτέλη. β. Εύδοξο. γ. Θεόφραστο.
3. Ο Αριστοτέλης έφυγε για δεύτερη φορά από την Αθήνα,	α. επειδή αισθάνθηκε πως βρισκόταν σε κίνδυνο μετά τον θάνατο του Αλέξανδρου. β. για να επιστρέψει στα Στάγειρα. γ. για να αναλάβει την αγωγή του Αλέξανδρου στη Μακεδονία.
4. Η αποφθεγματική φράση «Εὐδαιμονίη ψυχῆς καὶ κακοδαιμονίη» διατυπώθηκε από τον	α. Αριστοτέλη. β. Ηράκλειτο. γ. Δημόκριτο.
5. Από τα μέρη της ψυχῆς το ἐπιθυμητικὸν κατά τον Αριστοτέλη σχετίζεται με	α. τις αρετές που περιγράφουν τον χαρακτήρα του ανθρώπου. β. τη διατροφή. γ. τη φρόνηση.

Μονάδες 10

B4. Για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του αρχαίου διδαγμένου κειμένου να γράψετε μία περίοδο λόγου στη Νέα Ελληνική, όπου η συγκεκριμένη λέξη να χρησιμοποιείται με διαφορετική σημασία από αυτήν που έχει στο κείμενο: *αὔξησιν, ἐμπειρίας, δυνάμεις, ἐνεργείας,*

αίσθήσεις. Μπορείτε να τη χρησιμοποιήσετε σε οποιαδήποτε μορφή της (μέρος του λόγου, πτώση, αριθμό, γένος, έγκλιση, χρόνο).

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ ΕΛΕΝΗ 49-51

Η μυθική απαγωγή της Ελένης και οι δραματικές συνέπειες σε Έλληνες και βαρβάρους.

Τίς δ' ἂν τὸν γάμον τὸν Ἑλένης ὑπερεΐδεν, ἧς ἄρπασθείσης οἱ μὲν Ἕλληνες οὕτως ἠγανάκτησαν ὥσπερ ὅλης τῆς Ἑλλάδος πεπορθημένης, οἱ δὲ βάρβαροι τοσοῦτον ἐφρόνησαν ὅσον περ ἂν εἰ πάντων ἡμῶν ἐκράτησαν. Δῆλον δ' ὡς ἑκάτεροι διετέθησαν· πολλῶν γὰρ αὐτοῖς πρότερον ἐγκλημάτων γενομένων ὑπὲρ μὲν τῶν ἄλλων ἡσυχίαν ἦγον, ὑπὲρ δὲ ταύτης τηλικούτον συνεστήσαντο πόλεμον οὐ μόνον τῷ μεγέθει τῆς ὀργῆς, ἀλλὰ καὶ τῷ μήκει τοῦ χρόνου καὶ τῷ πλήθει τῶν παρασκευῶν ὅσος οὐδεὶς πώποτε γέγονεν. Ἐξὸν δὲ τοῖς μὲν ἀποδοῦσιν Ἑλένην ἀπηλλάχθαι τῶν παρόντων κακῶν, τοῖς δ' ἀμελήσασιν ἐκείνης ἀδεῶς οἰκεῖν τὸν ἐπίλοιπον χρόνον, οὐδέτεροι ταῦτ' ἠθέλησαν· ἀλλ' οἱ μὲν περιεώρων καὶ πόλεις ἀναστάτους γιγνομένας καὶ τὴν χώραν πορθουμένην ὥστε μὴ προέσθαι τοῖς Ἕλλησιν αὐτήν, οἱ δ' ἠροῦντο μένοντες ἐπὶ τῆς ἀλλοτρίας καταγηράσκειν καὶ μηδέποτε τοὺς αὐτῶν ἰδεῖν μᾶλλον ἢ ἄκειν καταλιπόντες εἰς τὰς αὐτῶν πατρίδας ἀπελθεῖν. Καὶ ταῦτ' ἐποιοῦν οὐχ ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου καὶ Μενελάου φιλονικούντες, ἀλλ' οἱ μὲν ὑπὲρ τῆς Ἀσίας, οἱ δ' ὑπὲρ τῆς Εὐρώπης,

νομίζοντες, ἐν ὁποτέρᾳ τὸ σῶμα τοῦκείνης κατοικήσειεν, ταύτην εὐδαιμονεστέραν τὴν χώραν ἔσεσθαι.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ὑπερορῶ=περιφρονῶ

τοσοῦτον ἐφρόνησαν=περηφανεύτηκαν τόσο

ἔγκλημα=αφορμή κατηγορίας

περιορῶ=ανέχομαι

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφραστεί το απόσπασμα: *Τίς δ' ἂν τὸν γάμον τὸν Ἑλένης ὑπερεΐδεν.... οὐδέτεροι ταῦτ' ἠθέλησαν.*

Μονάδες 20

Γ2. Ποιες ἦταν οι δραματικές συνέπειες για τους βάρβαρους και τους Ἕλληνες αντίστοιχα από την εμμονή τους να διεκδικούν την Ἑλένη; (*ἀλλ' οἱ μὲν περιεώρων καὶ πόλεις..... εἰς τὰς αὐτῶν πατρίδας ἀπελθεῖν*).

Μονάδες 10

Γ3. α) Να γραφεί η αιτιατική ενικού και πληθυντικού στο αρσενικό γένος των ακόλουθων επιθέτων και στους τρεις βαθμούς: *πολλῶν, κακῶν, εὐδαιμονεστέραν.*

Μονάδες 5

Γ3. β) Να γραφεί το β ενικό πρόσωπο όλων των εγκλίσεων του ενεστώτα της ενεργητικής φωνής των ακόλουθων ρημάτων: *διετέθησαν, συνεστήσαντο, προέσθαι.*

Μονάδες 5

Γ4. α) Να αναγνωριστούν συντακτικά οι ακόλουθες λέξεις: *πάντων, γενομένων, τῷ μεγέθει, Ἐξὸν, ἀδεῶς, φιλονικοῦντες, εὐδαιμονεστέραν.*

Μονάδες 7

Γ4. β) Να αναγνωριστεί η ακόλουθη μετοχή και να αναλυθεί στην αντίστοιχη δευτερεύουσα πρόταση: *οἱ μὲν περιεώρων καὶ πόλεις ἀναστάτους γιγνομένας.*

Μονάδες 3

Καλή επιτυχία!!!